

Infrastruktur projekter og fusionsøkonomi

Det er en af statens vigtigste opgaver at forberede og muliggøre den fremtidige økonomiske vækst og udvikling gennem at investere i store infrastrukturprojekter. En Kattegatbro og et dansk magnettoget bør bygges så hurtigt som muligt, sammen med en lang række andre projekter, der vil forbedre produktiviteten i den danske økonomi og løfte os op på et højere teknologisk niveau.

Et samfund udvikles ved, at visionære ledere definerer den næste teknologiske platform, som samfundet skal løftes op på, hvis det skal realisere sit fulde potentiale for kontinuerlig udvikling. I 1800-tallet var det kulkraft, damplokomotiver og realiseringen af potentialet i H.C. Ørsteds opdagelse af elektromagnetismen (elektricitet) – i dag er kvantespringet fusionskraft, magnettoget og beherskelsen af atomets inderste hemmeligheder.

Enhver investering i grundforskning for at forstå og beherske naturens love kommer mangefold igen, når den omsættes i økonomien som nye teknologiske principper, der gør os i stand til at gøre i morgen, hvad vi end ikke kunne drømme om i går. Det er statens fremmeste opgave at investere i befolkningens åndelige udvikling, der kan sikre de fremtidige videnskabelige opdagelser og samtidigt skabe de fysiske rammer, der gør det muligt at udfolde resultaterne af de nye opdagelser så hurtigt og udbredt som muligt. Det er, hvad infrastruktur går ud på.

Mens private investorer må tænke praktisk og typisk har en meget kort tidshorisont for deres investeringer, kan, og skal, staten kigge 10, 20, 50 eller 100 år ud i fremtiden, når

beslutninger skal træffes. Staten kan samtidig indkalkulere den samfundsmæssige gevinst ved de forskellige investeringer. De fleste har stadig et billede af de dramatiske teknologiske landvindinger, som præsident Kennedys program for at få en mand på månen afstedkom.

Statens opgave er altså ikke at få en umiddelbar gevinst på sin investering, som man netop nu forsøger det i Dong Energy eller PostDanmark, men at lave investeringer, der transformerer økonomien som helhed og løfter den op på et højere niveau. En rolle, som etableringen af et nationalt post- og telegrafvæsen i lighed med etableringen af offentlige elektricitetselskaber engang spillede, da de var med til at øge produktiviteten i den danske økonomi som helhed gennem at gøre disse teknologier tilgængelige for hele økonomien.

Seneste danske eksempel på, hvordan nationaløkonomien kan forandres pga. af store statslige projekter, var bygningen af Storebæltsbroen. Selv om det ikke involverede en ny teknologi, så transformeredes de interne funktioner i Danmark gennem at gøre transport mellem landsdelene hurtigere og mere pålidelig – også selv om det ikke umiddelbart blev billigere.

Siden fik vi Øresundsbroen kræver det ikke stor fantasi at se, at vi ved siden af bygningen af Femern Bælt-tunnelen også så hurtigt som muligt skal have påbegyndt en Kattegatbro, der vil forbinde Sjælland og Jylland direkte og rykke Hovedstadsområdet og Aarhusregionen langt tættere på hinanden. En Helsingør-Helsingborgtunnel, der kan aflaste og supplere Øresundsbroen, burde også for længst have været besluttet.

Imens vi forbereder disse store projekter, kan vi så fremrykke andre nødvendige investeringer i vejnet, uddannelses- og sundhedsvæsen (hvad enten det er nationalt, regionalt eller kommunalt), så vi så hurtigt som muligt får gavn af investeringerne og efterfølgende har arbejdskraftsressourcerne til andre projekter.

Alle disse bro- og tunnelprojekter vil, ligesom Storebælts- og Øresundsbroen, uden problemer betale sig selv gennem brugernes betaling af bro- eller tunnelafgift til staten i stedet for billetaftgift til færge­se­ls­ka­bet, men den blotte forbedring af transporttiden for biler og lastbiler transformerer ikke den danske økonomi til en højere økonomisk platform.

Et skifte til en højere platform kræver, at man indtænker fremtidens muligheder og behov i de teknologier, som man anvender. Derfor er det tåbeligt at have en timeplan mellem de fire største byer som den højeste ambition for den nationale, kollektive trafik. Projektet er forældet, allerede inden man er begyndt at bygge det. I stedet bør vi bygge et magnetto­g­net, der med den nye Kattegatbro vil reducere rejsetiden mellem København og Aarhus til 25 minutter, med 20 minutters tillæg for rejsen fra Aarhus til Ålborg. Hele Danmark vil blive rykket sammen som fungerende forstæder til København, med magnetto­g­nettet, der fungerer som en national metro.

Men magnetto­g er ikke den primære teknologi, der vil transformere vor fremtid mest over de kommende 50-100 år. Det er brugen af fusionskraft på alle niveauer i den civile økonomi. Lige fra produktion af ubegrænset, billig strøm, til skabelse af nye materialer og kontrol af mange nye, fysiske processer, der i størrelsesorden rækker fra at forstå og kontrollere det subatomare domæne til mere effektive fysiske processer, der giver os voksende kontrol over vand- og vejrsystemerne på kontinenterne og hjælper os til at påvirke aktiviteten i det øvrige solsystem. Fusionsforskning og rumprogrammer er en afgørende del af fremtiden, som vi må bruge voksende ressourcer på, mens vi samtidigt forbedrer energigennemstrømningstætheden (se bagsiden) og vidensniveauet i vor økonomi gennem at erstatte forældede vindmøller med moderne kernekraftværker.

Målrettet investering i udvikling af infrastruktur, i forskning og udvikling og i befolkningens evne til at komme

med nye videnskabelige gennembrud, har altid været den bedste investering, som en nation kunne foretage for sin fremtidige udvikling og de kommende generationer.

Vi har nået et punkt, hvor ikke alene menneskets evne til at udnytte Solens processer er en realitet, der er ved at vise sig; den er faktisk en eksistentiel nødvendighed.

Vi må nu, i et internationalt samarbejde, der spænder fra Eurasien over Amerika, rette vore kreative evner og fysiske ressourcer mod opnåelsen af afgørende gennembrud inden for termonukleare processer. Dette er det næste skridt, der længe er blevet forsinket, i den menneskelige evolutions viljemæssige udviklingsproces, som illustreres af de tidligere, successive overgange fra et samfund baseret på brændsel af træ, til en kulbaseret økonomi, dernæst til olie og naturgas, efterfulgt af det højere potentiale, der findes i energi fra sprængningen af atomkernen.

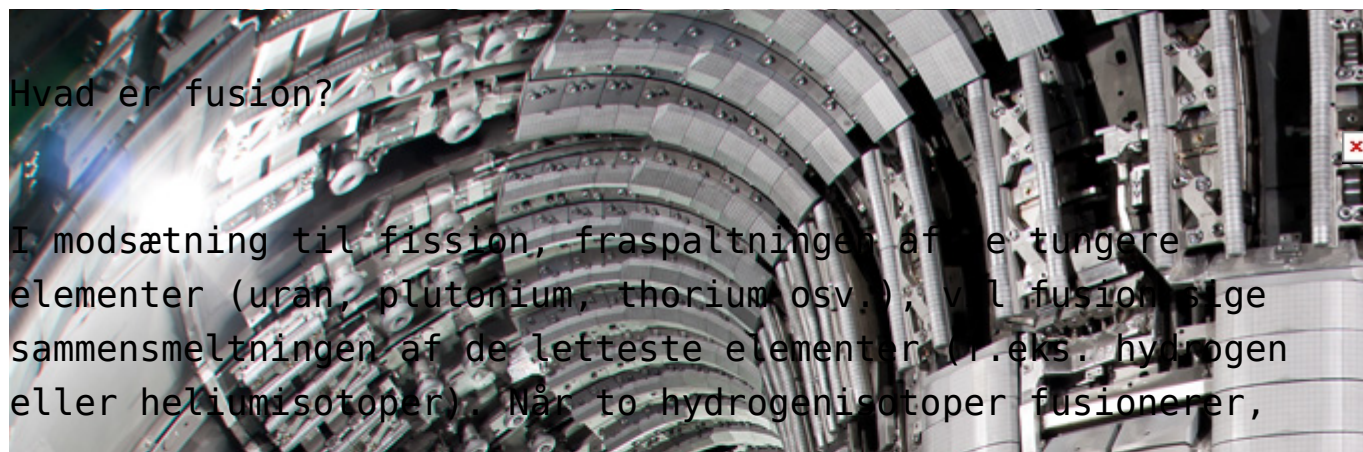
Ved at forøge det, som den amerikanske økonom Lyndon LaRouche har defineret som økonomiens energigennemstrømningstæthed, opnår vi kontrol over højere energiomsætning pr. arealenhed, udtrykt som et bredt spektrum af teknologier, infrastrukturprojekter og produktionsmetoder. Med fusionsøkonomi bliver energiforsyningerne relativt ubegrænsede, eftersom den mængde brændstof til fusion, der indeholdes i en liter havvand, frembringer lige så meget energi som 300 liter olie.

Men dette udgør mere end blot ubegrænset energi.

Fusionsøkonomi bringer menneskeheden ind i domænet for »højenergitæthedsfysik«, der beskæftiger sig med termonukleare reaktioner og plasmaer med energitætheder i størrelsesordenen 10^{11} joule pr. kubikcentimeter – en milliard gange den energitæthed, der findes i batteriet til din smartphone –, samt den dynamiske indbyrdes relation mellem plasmaer, lasere, fusion og antistofreaktioner. For eksempel er superhøjenergi-, petawatt-lasere i stand til at producere ekstremt kortvarige pulseringer af laserlys, der er 1000 gange kraftigere end den energi, der gennemløber hele USA's elektricitetsnet.

Denne nye platform frembringer et bredt spektrum af fusionsrelaterede teknologier og eksperimentelle evner, fra højenergilasere til partikelacceleratorer, højtemperatur-plasmageneratorer og eksplosioner af målrettet energi, der alle sammen arbejder i et dynamisk forhold, idet de komplementerer hinanden for at transformere hele menneskehedens økonomiske system, der således fjerner alle bekymringer om begrænset energi eller begrænsede ressourcer. I betragtning af krisen i både USA og på globalt plan er dette en absolut nødvendighed og vil kræve et forceret, globalt program, der kan sammenlignes med Manhattan-projektet eller Apolloprogrammet, men på internationalt niveau (se Figur 1).

Den fulde transformering vil tage nogen tid, men visse fusionsteknologier kan fremskaffe økonomiske fordele på relativt kort sigt.

Hvad er fusion?

I modsætning til fission, fraspaltningen af de tungere elementer (uran, plutonium, thorium osv.), vil fusion sige sammensmeltningen af de letteste elementer (f.eks. hydrogen eller heliumisotoper). Når to hydrogenisotoper fusionerer,

producerer processen helium og en fri neutron (der tilsammen vejer mindre end summen af de oprindelige to hydrogenisotoper), plus frigiver energi i overensstemmelse med Einsteins berømte opdagelse, at små mængder af masse kan konverteres til store mængder energi (i forhold til lysets hastighed i anden potens, $E=mc^2$). Disse fusions-reaktører har en energitæthed, der er millioner af gange større end i kul, olie eller naturgas, hvilket resulterer i mange gange mindre brændstof nødvendig til at generere sammenlignelige mængder af energi. For eksempel kan den samme mængde elektricitet skabes af enten 2 millioner tons kul (21.000 jernbanevognlæs), 1,3 millioner tons olie (10 millioner tønder), 30 tons uranoxid (et jernbanevognlæs) eller et halvt ton af hydrogenisotopen af deuterium (et lastbille). Eftersom havvand indeholder deuterium, som er brændstof til fusion, er den tilgængelige energi med fusion relativt ubegrænset. Fusion er den proces, der skaber Solens og stjernernes energi, idet de lette elementer kolliderer med høj hastighed og høj tæthed. Både i Solen og laboratorier bliver superhøje temperaturer (50-200 millioner grader) og negativt ladede elektroner fra atomkernerne, hvilket resulterer i en højelektrisk masseform kaldet plasma, i hvilken tilstand enhver materie kan manipuleres på sit atomniveau. For at fusionere atomer i laboratoriet kræves der ikke blot superhøje temperaturer, men også en måde, hvorpå reaktionen kan isoleres og kontrolleres, idet den opretholdes på et stabilt niveau hen over en lang tidsperiode.

Allerede ved begyndelsen af fusionsalderen støttede sådanne visionære personer som medstifteren af Lawrence Livermore National Laboratory og førende fortalere for Strategic Defense Initiative (SDI), dr. Edward Teller, anvendelsen af den umådelige energitæthed, der gøres tilgængelig gennem fusionsreaktion, i form af Peaceful Nuclear Explosions (PNEs). Det blev demonstreret, at dette kunne revolutionere

konstruktionen af kanaler og havne, minedrift, skabelse af vandførende lag, tunnelboring og andre forudsætninger for fjernelse af løsjord. I dag kan PNE-teknologi forbedres og anvendes til en hastig accelerering og billiggørelse af bygningen af vitale projekter, såsom NAWAPA XXI.

Til forarbejdning af materialer og naturligt forekommende ressourcer kan plasmalygten, der opererer ved temperaturer under det, der kræves til fusion, nedbryde og adskille mange materialer til de elementer og isotoper, som de er opbygget af, hvilket betyder, at kemisk »affald« og atom-»affald« kan bearbejdes til værdifulde ressourcer. Sådanne plasmalygter kan udgøre drivkraften mod de højere energitætheder, som kan opnås med en selvforsynende fusionsreaktion, ved hvilket punkt vi teoretisk set kunne udvinde mange gange den nuværende amerikanske produktion af jern, kobber, aluminium og mange andre ressourcer fra bogstavelig talt en hvilken som helst kubikmil jord, samt genforarbejde de værdifulde koncentrationer af materialer i lossepladser.

Ud over udskillelsen og koncentrationen af ressourcer gør en fusionsøkonomi det muligt at skabe helt nye materialer med nye egenskaber, og endog transmutationen af et stof til et andet. For eksempel har petawatt-lasere allerede demonstreret evnen til at transformere guld til platin, og transmutationens fremtidige potentiale er meget bredere.

Fusionsøkonomi demonstrerer således uden for enhver tvivl, at for en menneskehed i fremgang er der ingen begrænsede ressourcer, og ingen grænser for vækst.

Alt imens en udvidet gennemførelse af nogle af disse systemer vil kræve en generations arbejde eller mere, så vil deres fremtidige virkeliggørelse være afhængig af, at vi begynder nu, og de første skridt til en fusionsøkonomi er nærmere, end du måske tror.

Et nyt Manhattanprojekt

Den langsomme fremgang for udviklingen af fusionsenergi i løbet af de seneste fire årtier har været resultatet af politiske beslutninger, ikke videnskabelige umuligheder. For eksempel vedtog Kongressen i 1980 kongresmedlem Michael McCormacks »Loven om udarbejdelse af magnetisk fusionsenergi«, der foreslår en forceret investering i fusion og konstruktion af en prototype for en fusionsreaktor med magnetisk indeslutning ved år 2000. Gennembruddene blev imidlertid aldrig skabt, fordi programmet ganske simpelt aldrig blev finansieret, som ses på Figur 1. Udfordringen i dag er således lige så politisk, som den er videnskabelig. Beslutningen om at udvikle fusionsøkonomi må træffes; med denne forpligtelse, og med fuld finansiering og støtte fra nøgleregeringer, kan en international, forceret indsats gøre dette til virkelighed.

Videnskabsfolk inden for fusion over hele verden (og især de sidste veteraner fra indsatsen for fusion tilbage i 1960'erne) må sættes sammen for den ordentlige planlægning af et seriøst, forceret program.

Med de videnskabelige, tekniske og ingeniørmæssige overvejelser lagt klart frem på bordet, kan et forceret program påbegyndes, idet fusions- og højteknologiressourcer fra USA, Rusland, Kina, Japan, Sydkorea, de europæiske nationer og andre lande sættes sammen, tillige med støtte fra eksisterende institutioner, såsom Det internationale Atomenergiagentur (IAEA).

Den termonukleare tidsalder

Fusionsøkonomi er ikke blot en ny måde, hvorpå energi kan opnås og anvendes i den eksisterende økonomi.

Hele menneskehedens udviklingshistorie har været karakteriseret af skabelsen af nye, økonomiske systemer, med

nye ressourcegrundlag og nye teknologiske muligheder – en række af kvalitative forandringer, med stigende niveauer af bemestret energigennemstrømningstæthed som drivkraft. Dette er et rent eksempel på de unikke, skabende evner, som adskiller mennesket fra ethvert blot og bart dyr.

De største, økonomiske revolutioner har haft overgang til kvalitativt højere niveauer af energikilder som drivkraft. Fusion er nu en bydende nødvendighed for menneskeheden. Ved at begynde nu kan vi, i løbet af de næste to generationer, imødegå den voksende verdensbefolknings behov for energi og ressourcer, og menneskeheden kan sættes på en ny kurs, en, der faktisk er passende for vor sande, kreative natur.

Hvordan man skaber ikke-inflationære krediter gennem et nationalt kreditsystem

Grundlaget for et samfunds udvikling er ikke penge, men kredit. I det unge USA sørgede finansminister Alexander Hamilton for etableringen af et kreditsystem, så det valutafattige og gældsplagede USA kunne opbygge sin realøkonomi. På afgørende tidspunkter i USA's historie er man gået tilbage til et sådant kreditsystem for at få nationen på ret kurs. Danmark kunne på lignende vis skabe billig, rigelig kredit til investeringer

i infrastruktur og samfundsøkonomien.

Efter at vi gennem en Glass/Steagall-banksanering har ophævet statens forpligtelse til at indfri bank- og finansverdenens spillegæld for hundrede af mia. af kr. – og fjernet denne gæld fra bankernes regnskaber – vil de tilbageværende værdier i bankerne ikke være tilstrækkelige til at skabe den nødvendige kredit, som økonomien behøver for at fungere. Vi må derfor skabe en ny kilde til kredit.

Det kan ske ved en overgang fra det nuværende monetære system til den form for kreditsystem, der, under ledelse af det unge geni Alexander Hamilton, var den afgørende kilde til USA's transformation fra en samling gældsatte kolonier til en supermagt. Det var det amerikanske kreditsystem, der, på trods af, at det undervejs blev saboteret en stor del af tiden, sikrede USA's overlevelse og udvikling.

Genindførelsen af dette kreditsystem er ikke blot en absolut nødvendighed, hvis USA skal overleve i dag, men er også et vigtigt forbillede for Danmark og Europa, hvis vi ønsker en lys fremtid, der ikke er afhængig af private finansinteresser og finansmarkedernes velvilje, men som i stedet giver os og andre nationer suveræniteten og den frie vilje til at bestemme vor egen skæbne.

USA's første nationalbank

Inden for rammerne af et kreditsystem som det, USA's første finansminister Hamilton satte i værk i USA's tidlige år, er finanssystemet knyttet til den fysiske økonomi og gør det derved muligt at styre nationens opbygning med sigte på den fremtidige velstand og produktion. Dette gjorde det muligt for de amerikanske kolonier at sikre USA's faktiske, økonomiske uafhængighed, da man havde vundet kampen for sin politiske løsrivelse fra Det britiske Imperium, i stedet for blot at have politisk uafhængighed af navn.

For de amerikanske, grundlæggende fædre betød national suverænitet ikke blot evnen til at drive udenlandsk aggression tilbage og sikre de nationale grænser; det krævede etableringen af et økonomisk system, der var i stand til at sikre den fortsatte udvikling af nationen og dens befolkning ved at begunstige stigningen i arbejdskraftens produktive evne gennem en nationalbank.

Allerede i 1781, før krigens slutning, skrev Hamilton til Robert Morris, den finansielle tilsynsførende for Den kontinentale Kongres, og forklarede sin idé:

»En Nationalbanks tilbøjelighed er at forøge offentlig og privat kredit. Industri forøges, vareudbuddet mangedobles, landbrug og håndværk blomstrer, og heri består statens sande rigdom og fremgang. Den forvandler begge parters rigdom og indflydelse til en kommerciel kanal til gensidig nytte, der må tilbyde fordele, der er uvurderlige; der mangler et omsætningsmiddel, som denne plan yder gennem en form for skabende evne, der konverterer det, der således skabes, til et reelt og virkningsfuldt handelsinstrument. Det er udelukkende gennem en Nationalbank, at vi finder bestanddelene til en sund, solid og gavnlig kredit med sikkerhed i værdipapirer.«

Ved Uafhængighedskrigens slutning var den nyligt etablerede nation bankerot. En stor del af koloniernes fysiske økonomi var blevet ødelagt af kampene, og både den nationale regering og staterne befandt sig i en gældsklemme. Alene renterne på den totale gæld beløb sig til mere end hele den indkomst, der forudsås at stå til rådighed for den føderale regering.

Akkumuleringen af denne gæld, oven i den fysiske ødelæggelse, frembød en bister udsigt for den nyligt uafhængige nation og en umiddelbar trussel om landets disintegration, eller endog generobring. Det var umuligt for den nye nation, med den utilstrækkelige magt, som var bevilget Kongressen i Konføderationens Lovparagraffer, at etablere et kreditsystem for at fremme en voksende nationaløkonomi med henblik på at honorere gælden.

Robert Morris, Alexander Hamilton, James Wilson, Gouverneur Morris, Benjamin Franklin, George Washington og andre af USA's grundlæggere var enige om, at en ny forfatning var påkrævet, som gav den nationale regering magt til at fuldføre de mål, der var skitseret i Uafhængighedserklæringen. Idet han som finansminister anvendte den nye forfatnings magt, omsatte Hamilton sin idé om kredit i praksis, som således gjorde det muligt at løse den tilsyneladende uløselige krise, hvor USA

kun havde en masse gæld i stedet for det guld og sølv, der normalt var grundlaget for en valuta. Han udtænkte en plan for at sætte nationens aktive kapital fra landbrug og industri i arbejde, ved at skabe et finanssystem og en valuta, der var baseret på den fremtidige produktion, snarere end på guld, sølv og monetaristisk gæld.

Hamilton arrangerede overførslen af de forskellige koloniernes gæld til det føderale regnskab og forenede den således som en enkelt national gæld samtidig med, at han skabte muligheden for, at den kunne honoreres ved at blive knyttet sammen med kredit til nye fysiske investeringer. Begrebet gæld blev således redefineret som værende ikke blot monetaristisk gæld, men gæld blev en del af en proces, gennem hvilken investering i fremtiden skabte nye kilder til rigdom og hermed midlerne til at tilbagebetale denne investering – med andre ord: Det blev en gæld til fremtiden i stedet for en gæld til fortiden. Under Hamiltons kreditsystem blev den nationale gæld til en kapitalpulje, på grundlag af hvilken man kunne investere i opbygningen af den fysiske økonomi. Det, der kunne have været en forbandelse, blev til en velsignelse.

Hamiltons system etablerede det princip, at økonomiens og valutaens værdi blev fastsat på baggrund af den produktivitet, der fremkom ved den fremtidige effekt af kreditten, snarere end de akkumulerede værdier fra fortiden. Benjamin Franklins hensigt om en papirvaluta, der var i overensstemmelse med den produktive omsætning, blev virkeliggjort gennem nationalbankens brug af en kreditvaluta. Det essentielle princip i kreditsystemet var ikke anvendelsen af pengesedler i stedet for guld og sølv, men snarere, at man førte en politik for udviklingen af hele den nationale økonomi, hvor den samlede nationaløkonomis produktive evne derfor understøttede valutaen, da valutaen blev en afspejling af den fremtidige økonomiske vækst.

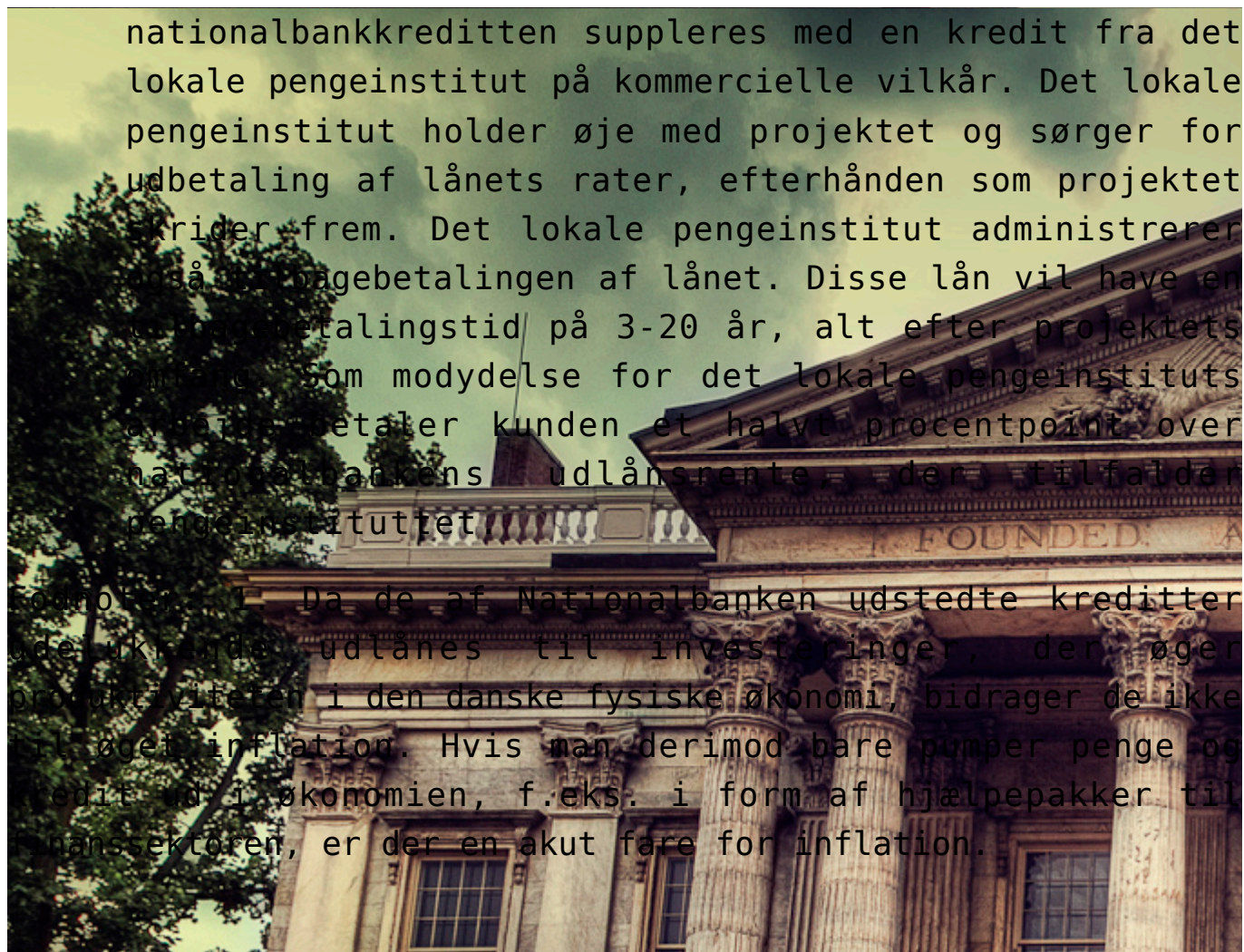
Skab kreditter gennem Nationalbanken

Det danske folketing bør vedtage en ny lov, der bemyndiger Nationalbanken til at udstede op til 500 milliarder kroner i nationale kreditter¹, der udlånes til en rente, der kun marginalt overstiger den nationale inflation. Kreditterne kan udlånes til følgende kategorier af projekter:

1. **Store infrastrukturprojekter.** Det kan være statsejede, brugerbetalte broprojekter, som f.eks. bygningen af Femern Bæltforbindelsen, Kattégat forbindelsen og Helsingør/Helsingborgtunnelen. Det kan også være motorveje, jernbaner eller magnettogbaner, samt hospitaler og Lærestudier.

2. **Opbygning af højteknologisk potentiale.** Opbygning af produktionssektorer i Danmark, der gør brug af ny teknologi og derigennem skaber et potentiale for øget fremtidig højteknologisk eksport. Det kan f.eks. være opbygningen af en dansk produktion af kernekraftværker, fusionskraftværker eller anden produktion, der anvender kernefysisk forskning og rumforskning. Forskning og produktion af brintbiler og brændselscelleteknologi. Udviklingen af nye keramiske materialer, superledere, nanoteknologi etc.

3. **Kredit til nye anlægsinvesteringer i industri og landbrug.** Nationalbanken vil udstede kreditterne og udbetale dem, efterhånden som de behøves for opbygningen af de forskellige projekter. Projekter af type 1 vil have en tilbagebetalingstid på op til 30-50 år. Disse lån vil administreres direkte af Nationalbanken. Lån af type 2 og 3 vil administreres gennem de lokale banker på vegne af nationalbanken. Kunder, der måtte ønske lån af type 2 og 3, retter henvendelse til deres lokale pengeinstitut, der sammen med kunden laver en plan for projektet. Banken sender så en ansøgning til en kreditkomité under Nationalbanken, der bevilger lånet. Den lokale bank kan også tilbyde en pakkeløsning, hvor

nationalbankkreditte suppleres med en kredit fra det lokale pengeinstitut på kommercielle vilkår. Det lokale pengeinstitut holder øje med projektet og sørger for udbetaling af lånets rater, efterhånden som projektet skrider frem. Det lokale pengeinstitut administrerer også tilbagebetalingen af lånet. Disse lån vil have en tilbagebetalingstid på 3-20 år, alt efter projektets omfang. Som modydelse for det lokale pengeinstituts arbejde betaler kunden et halvt procentpoint over nationalbankens udlånsrente, der tilfalder det lokale pengeinstitut.

fordobles. Da de af Nationalbanken udstedte kreditter udelukkende udlånes til investeringer, der øger produktiviteten i den danske fysiske økonomi, bidrager de ikke til øget inflation. Hvis man derimod bare pumper penge og kredit ud i økonomien, f.eks. i form af hjælpepakker til finanssektoren, er der en akut fare for inflation.

Fysisk produktivitet

Hamilton skrev i sin »Rapport om Produktion« fra 1791 til Kongressen om virkningerne af sit system:

»Det nye system fungerer som en ny kraft til industrifremstilling; det har, inden for visse rammer, en tendens til at forøge den reelle rigdom i et samfund, på samme måde som penge, som en driftig landmand låner til investering i forbedringer af sit landbrug, sluttelig vil tilføre ham reel rigdom.«

Hamiltons kreditbaserede valuta satte hele landets aktive kapital i bevægelse. Idet han reflekterede over det system, som han havde konstrueret, skrev han i sin endelige »Rapport om Offentlig Kredit« i 1795:

»Offentlig kredit. . . er en af hoveddrivkræfterne bag nyttig foretagsomhed og lokale forbedringer. Som erstatning for kapital er det lidt mindre nyttigt end guld og sølv, inden for landbrug, handel, produktionsvirksomhed og håndværk. . . En person ønsker at gå i gang med at opdyrke et stykke land; han køber på kredit, og med tiden betaler han købsprisen med produkterne af den jord, som hans arbejdskraft har forbedret. En anden etablerer sig inden for handel; med en kredit med sikkerhed i hans retskafne karakter søger han, og finder ofte, midlerne til, med tiden, at blive en rig handelsmand. En tredje starter en forretning som fabrikant eller håndværker; han er dygtig, men har ingen penge. Det er ved hjælp af kredit, at han bliver i stand til at skaffe værktøjet, materialerne og selv det udkomme, som han behøver, indtil hans virksomhed har forsynet ham med kapital; og selv da skaffer han, fra en etableret og forøget kredit, midlerne til at udvide sine foretagender.«

I Hamiltons »Rapport om Produktion« stadfæstede han det essentielle, økonomiske princip som et fysisk system for produktivitet. Den primære værdimåler er ikke kapital, men de intellektuelle evner, som forøger arbejdskraftens produktive evne. Ligesom Winthrop, Mather og Franklin før ham anskuede Hamilton ikke valuta som rigdom i sig selv, men som regeringens forfatningsmæssige forpligtelse til at fremme videnskabelig opfindsomhed og iværksætterånd. Målet for kreditsystemet var ikke at producere med det formål at få penge, men at bruge kredit som middel til at øge arbejdskraftens produktive evne.

Nøglen til Hamiltons løsning var hans enestående forståelse af, at sand rigdom ikke findes i penge. Som han fastslår det: »Produktionen forøges, vareudbuddet mangedobles, landbrug og produktionsvirksomhed blomstrer, og heri består statens sande rigdom og fremgang.« Det var dette, og kun dette, der gav De Forenede Staters papirvaluta en kreditfunktion.

John Quincy Adams

På trods af succesen med kreditsystemet i USA's første år, lykkedes det efterfølgende for de private finansielle interesser, med centrum i Det britiske Imperium, der afskyede denne konkurrent til deres magt over økonomien, at få svækket kreditsystemet og dets tilførsel af kredit til opbygning af den nationale velstand. Da den første nationalbanks charter udløb i 1811 blev det ikke fornyet, og selv om en ny nationalbank blev etableret i 1816, så kom USA's økonomiske genrejsning først, da Nicholas Biddle blev chef for nationalbanken i 1823.

Biddle var glødende tilhænger af Hamiltons idéer og arbejdede under ledelse af økonomen Mathew Carey på at genoprette USA's valuta og fysiske økonomi efter spekulationens hærgen. Under hans ledelse af nationalbanken, som tidligere under Hamiltons, indgik man fremtidsorienterede kreditaftaler snarere end at omsætte den fremtidige, potentielle rigdom til penge til nutidige betalinger. Det var Biddles princip at beskytte og nære økonomiens langsigtede virksomhed, snarere end at tillade den at blive offer for krav om omgående betaling, især betaling i guld og sølv. Landets økonomi blev i stand til at vokse i forhold til sin potentielle produktionsevne, snarere end gennem kunstig kontrol.

Under Biddles embedstid fremmede Banken, hvad der skulle vise sig at blive en af de mest teknologisk eksplosive perioder i amerikansk historie. I 1824 gennemførte formanden for Repræsentanternes Hus, Henry Clay, en lov om beskyttelsestold for at beskytte amerikansk produktion, sammen med General Surveying Act (Loven om landopmåling), som bemyndigede anvendelsen af personel fra den amerikanske hær til bygning af civile ingeniørprojekter. Med disse love på plads, og med Biddle som bankens leder, var jorden gødet for John Quincy Adams, der blev valgt som præsident i 1825.

Før 1820 var der ikke en eneste jernbane, kun få kanaler, en

jernindustri, der var brudt sammen, ingen moderne fabrikker af betydning, ingen udnyttelse af dampkraft til industriformål, kun maskiner af træ i fabrikkerne og stort set ingen offentlige skoler.

John Quincy Adams' præsidentskab forandrede alt. Man begyndte at bygge kanaler og veje i forceret tempo, hvilket åbnede for bosættelser i den vestlige del af Amerika. Kulminer blev udbygget med byområder, hvilket skabte de store industribyer i Midtvesten. Jernindustrien blev genfødt under toldbeskyttelse, efter mere end et århundredes undertrykkelse siden lukningen af Saugus-jernværket.

Tusinder af kilometer af jernbaner blev bygget, med ingeniører fra militærakademiet i West Point som konstruktører af den store Baltimore- og Ohio-jernbane. Seks andre jernbanelinjer blev ligeledes planlagt og udarbejdet. Finansieringen og planlægningen af disse foretagender blev koordineret med føderale, delstats- og lokale myndigheder og USA's nationalbank, der fremmede og styrede hele det nationale program og koordinerede både den offentlige og private, finansielle investering i infrastruktur og industri.

Efterhånden som mere landbrugsjord blev opdyrket, flere fabrikker blev etableret og flere transportnetværk til transport af landbrugsvarer og kul til fabrikkerne blev fuldført, steg mængden af bankkredit, der kunne sættes i omløb, proportionelt, idet den først fordobledes og siden tredobledes i løbet af dette årti.

Under kreditsystemets korrekte funktion forvandlede betydningen af gæld. Delstaternes gæld for infrastruktur var ikke længere blot en monetaristisk forpligtelse, men blev betalt af den fremtidige udvikling af industrier. Den gæld, der skabtes til forbedringer i landet, og personlig gæld inden for landbrug og produktion, var ganske enkelt en del af den voksende økonomi under kreditsystemet. De stater, der havde påtaget sig stor gæld for kanaler og veje, planlagde

udviklingen af jern- og kulindustrier og nye transportveje for de nye landområders produktion. Disse nyligt udviklede landområder og industrier langs med infrastrukturvejene forøgede indtægterne til op imod ti gange mere end den oprindelige investering.

Påtvungen monetarisme

På trods af den utrolige fremgang under denne genetablering af kreditsystemet lykkedes det Det britiske Imperium, ved hjælp af den yderst effektive britiske agent Aaron Burr og en effektiv brug af pressen, samt en del-og-hersk-praksis i det politiske liv, at skabe et katastrofalt skifte i USA's udvikling. Burr fik etableret en alliance mellem slaveejerinteresserne i syd og finanskredsene under ledelse af Martin Van Buren i nord. Denne alliance fik, ved brug af effektiv populisme, Andrew Jackson indsat som præsident.

Under Jackson-administrationen blev der iværksat en intens kampagne for at forære alle statens værdier til forskellige interessegrupper, og efterfølgende brugte man alle lovlige og ulovlige midler for at få stoppet nationalbanken og dens velstandsskabende vækstpolitik. Jackson-administrationens tiltag lykkedes med at få kollapsede kreditsystemet og fremprovokerede »Panikken i 1837«, som ledte til en årelang depression.

»Markedslovene« fortrængte det almene vel. Den efterfølgende Van Buren-regering krævede betaling af gæld i nutiden, uanset de fremtidige omkostninger og spildet i fortiden. Gyldige kreditaftaler blev angrebet som ødselhed og årsag til krisen på trods af, at krisen i virkeligheden var skabt med overlæg af dem, der havde styret Jackson-regeringen. Kredit blev erstattet af nedskæringer som middel til at berolige »markedet«, med gældens »rigtige« niveau bestemt på basis af et monetært snarere end et fysisk grundlag. Man prædikede den falske doktrin, at markedet selv ville frembringe det rette udbud og den rette efterspørgsel af produktion uden et

overordnet program for nationsopbygning.

Snarere end at blive hyldet som en stor Demokrat og »en mand af folket«, bør Jacksons brutale ødelæggelse af nationalbanken ses som et af de største forræderier, der er begået i USA's historie.

Abraham Lincoln

Da Abraham Lincoln blev præsident i 1860, var der, aftenen før sydstaternes løsrivelse, ikke færre end syv tusind forskellige valutaer i omløb i USA – en nation, der var håbløst splittet, og hvor Hamiltons forfatningsmæssige føderation næsten var gået tabt. For at redde Unionen var det nødvendigt at genoprette det nationale banksystem. Med de private New York-bankers tiltag for at afskære strømmen af indtægter til finansministeriet ved at ophøre med at købe statsobligationer og blokere for aftaler om udenlandske lån, kom finansministeriets pengesedler i miskredit, hvilket forårsagede en blokering af tilgængelig kredit. For at udmanøvrere denne finansielle krigsførelse imod nationen og finansiere den krig, der skulle redde republikken, etablerede Lincoln en ny, national kilde til kredit.

Legal Tender Act (Loven om Lovligt Betalingsmiddel) fra 1862 bemyndigede udstedelsen af »USA's pengesedler« (eller »greenbacks«) med det formål at »finansiere USA's varierende gæld«. Med Kongressens vedtagelse af denne lov tog regeringen atter kontrol over den nationale valuta. Lincolns økonomiske rådgiver, Henry Carey, gjorde forbindelsen til den tidligere nationalbank tydelig, idet han i 1868 skrev:

»USA's nationalbank gav os ikke en møntvaluta; dens sedler var gangbare næsten pga. samme grundlæggende hypotese, der har gjort de udstedte, lovlige betalingsmidler (under Legal Tender Act) anvendelige.«

Lincoln tredoblede statsudgifterne for at finansiere krigen,

idet han udstedte 450 millioner i greenbacks. Samtidig gik han i gang med at fjerne de tusinder af separate – og ofte falske – valutaer gennem en reorganisering af national bankpraksis. En stribe love konverterede delstatsbanker til nationale, forenede, lovregulerede enheder, der tillod koordineringen af et nationalt banksystem, som kunne udstede national kredit. Dette landsdækkende banksystem blev grundlaget for genetableringen af en enkelt valuta og genindførte således den af forfatningen bemyndigede føderale kontrol over nationens valuta og finansforhold.

Således lykkedes det faktisk for Lincoln at få princippet om offentlig kredit og om en national bank til at genopstå. Men systemet med national kredit kom, som tidligere under Jackson og Van Buren, atter under angreb fra den efterfølgende Andrew Jackson-regering. Finansminister Hugh McCulloch, i samarbejde med den britiske agent og Lincoln-desertør David Wells, indskrænkede helt unødvendigt Lincolns legale betalingsmiddel, i modstrid med industriens faktiske formåen og behov. Den efterfølgende økonomiske krise i 1870'erne, såvel som alle de efterfølgende kriser, som f.eks. efter mordet på præsident McKinley, i perioden 1929–1932 samt i dag, forårsagedes af den overlagte ødelæggelse af industriøkonomien og det dermed forbundne kreditsystem.

Franklin Roosevelt

Mordet på Lincoln blev efterfulgt af mordene på to andre nationalistiske præsidenter, James Garfield i 1881 og William McKinley i 1901. Arven efter Hamilton gik atter tabt, og under præsident Wilson blev ethvert tilbageværende levn efter et nationalt banksystem erstattet af det forfatningsstridige føderale banksystem, Federal Reserve. Langtidsinvesteringer i nationens fremtidige udvikling blev i stigende grad fortrængt af en kultur med hasardspil og vild spekulation. Denne boble eksploderede i krakket i 1929, der markerede den værste depression, som nationen nogen sinde havde stået overfor.

Aftenen før Roosevelts indsættelse var arbejdsløsheden på over 20 %, to tredjedele af staterne havde truffet nødforanstaltninger for at lukke deres banker, og industriproduktionen var det halve af, hvad den havde været før krakket.

Man kan lære en afgørende lektie af Franklin Roosevelts tilnærmelse til kreditprincippet under USA's første nationalbank. Roosevelt var nødt til ikke blot at reorganisere bankerne, men også etablere et princip om kredit, som ellers ikke eksisterede. Hans regering reorganiserede bankerne, ikke for bankernes skyld som sådan, men for at gøre dem i stand til at operere i den nye sammenhæng med princippet om kredit, som han tilsigtede, med en plan for »Kreditinstitutioner for Industri«, der sluttelig blev til den udvidede Reconstruction Finance Corporation (RFC). Roosevelt anvendte RFC, der var blevet skabt under Hoover for at indfri finansielle institutioner, som et surrogat for en nationalbank, idet han udvidede den kraftigt til sluttelig at yde, hvad der svarer til en billion dollars i nutidige tal.

RFC og lignende tiltag fremskaffede finansieringen til de store projekter på Roosevelts tid, der gennemførtes af sådanne institutioner som Public Works Administration, Works Progress Administration, Rural Electrification Administration og Tennessee Valley Authority (TVA), som sammenlagt gav beskæftigelse til millioner af amerikanere og dramatisk forøgede nationens produktive evne gennem elektricitet, navigation, landbrugsuddannelse, vandprojekter og transport. Disse projekter kunne ikke være blevet finansieret ved at tage lån og sælge obligationer i et klima med alvorlig økonomisk depression. Regeringen greb snarere ind for at sikre, at projekter, hvis fysiske, produktive resultater ville mere end opveje omkostningerne ved deres konstruktion, ikke blev forhindret på grund af manglen på tilgængelig kapital, der var nødvendig for deres gennemførelse. RFC-udlån og TVA-lån blev både direkte tilbagebetalt, og kom også indirekte mangefold

tilbage gennem statens øgede skatteindtægter, som et resultat af den forøgede produktivitet.

Ved at kanalisere kredit over til specifikke projekter var Roosevelt i stand til at sikre, at kredit gik til projekter, som ville give indtægter, snarere end blot at give statslån og hjælp til banksektoren generelt, som præsident Hoover havde gjort det. Roosevelt opnåede et fungerende kreditsystem, hvor en stigende mængde af finanssystemet var knyttet til realøkonomien snarere end til bankerne. De fysiske fremskridt opbyggede den industrielle styrke, der senere gjorde det muligt at imødekomme den omfattende forsyningsmæssige logistik, der var nødvendig for at vinde Anden Verdenskrig. Det ville ikke have været muligt uden Roosevelts tilbagevenden til den amerikanske tradition for et nationalt kreditsystem.

Kreditsystem i dag

USA's økonomi er i de fem årtier, der er gået siden mordet på præsident Kennedy i 1963, blevet lagt i ruiner gennem et skifte fra en national strategi for økonomisk udvikling og promovering af videnskab og teknologisk fremskridt, til en politik, hvor private finansinteresser får lov til at diktere den økonomiske udvikling. Det har nået punktet, hvor Detroit's nylige bankerot blot er symbolet på, hvad der venter mange andre byer og delstater. Ligeledes er USA som nation fanget i en gældsfælde, som man kun kan komme ud af, hvis man genindfører Glass-Steagall og vender tilbage til sit oprindelige kreditsystem, som man har gjort det på afgørende tidspunkter gennem de seneste 230 år.

Men USA er ikke det eneste land, der lider under årtiers monetaristisk dårskab. Det gør størstedelen af den vestlige verden også – Danmark inklusive. Vi må derfor lære af det amerikanske kreditsystem, så vi kan skabe vor egen version af det og dermed sikre, at vi tager magten over vor skæbne ud af hænderne på finansverdenens private finansielle interesser og lægger den tilbage, hvor den hører hjemme: I hænderne på

folkevalgte politikere og institutioner, der er underlagt vor nationale kontrol, og som har til formål at sikre det almene vel for såvel os i dag, som for de mange generationer, der forhåbentlig vil følge efter.

Stop 3. Verdenskrig: Erklæring af Lyndon LaRouche, 14. september

1. »Den russiske præsident Putins initiativ om at lade Syrien underskrive konventionen om kemiske våben og, på en Genève-II-konference sammen med Obama-regeringen, arbejde hen imod en omfattende fred, er ekstremt vigtigt. Han har åbnet muligheder for præsident Obama, der ellers ikke ville have været til rådighed. I denne henseende bør det igangværende russisk-amerikanske diplomati til fulde støttes.
2. Selv om vi støtter dette initiativ, må en vigtig, advarende bemærkning føjes til. Præsident Obama mister mere og mere kontrollen over sit præsidentskab. Han anses i vid udstrækning for at være en »lam and«, og han er i tiltagende grad i færd med at miste den støtte og troværdighed, som han tidligere – med rette eller urette – nød. Han forsøger at gemme sig bag udenrigsminister Kerry. At antage, at denne præsident skulle kunne yde et vedvarende og pålideligt bidrag til denne følsomme, diplomatiske proces, ville derfor være en farlig fejltagelse.
3. Der findes helt åbenbart kræfter i USA og den øvrige verden, der er rasende over, at præsident Obama har

fjernet sig fra sit tilsagn om at gennemføre et militærangreb mod Syrien, selv uden Kongressens eller FN's Sikkerhedsråds tilladelse. Disse kræfter – heriblandt Saudi-Arabien, Tyrkiet, Storbritannien og Frankrig – kunne eventuelt forsøge at sabotere det russisk-amerikanske initiativ. Det antydes allerede, at der fra bestemte kredse i Kongressen gøres seriøse forsøg på at anbringe en »giftpille« i forhandlingsprocessen for at sikre, at denne mislykkes.

4. Trods disse faktorer, der komplicerer tingene, har Putins initiativ og de seneste dages samtaler i Genève formindsket den umiddelbare fare for en ukontrolleret konflikt i Syrien, der ville kunne føre til en atomkrig.
5. Krisen i det globale, anglo-hollandske system bliver til syvende og sidst ikke overvundet, selv om det skulle lykkes dette initiativ at rydde en umiddelbar, mulig udløsning af en verdenskrig af vejen. Det store spørgsmål afgøres af, om Glass/Steagall-bankopdelingsloven i den nærmeste fremtid bliver genindført i USA, og om et kernefusionsdrevet Nordamerikansk Vand- og Elektricitetssamarbejde (NAWAPA 21) og dermed forbundne, transatlantiske storprojekter bliver påbegyndt.«

**Hvorfor en Glass/Steagall-
bankopdeling ville
løse finanskrisen og ødelægge**

Wall Street

En Glass/Steagall-bankopdeling vil fritage staten og skatteyderne for at skulle dække insolvente bankers spillegæld. Vi vil opdele bankerne i banker, der kun laver normal ind- og udlånsaktiviteter, og som vil have et statsligt sikkerhedsnet, og investeringsbanker a la Saxo-bank, der må leve på egen risiko. Realkreditlån skal igen adskilles fra bankerne og yde billige realkreditlån til kunderne i stedet for være en malkemaskine for bankerne. Der skal ikke længere være »banker, der er for store til at gå ned«, som får bail-out, i form af statslige bankhjælpepakker, eller bliver hjulpet af bail-in-aktioner, som den på Cypren, hvor bankerne får lov til at stjæle bankkundernes penge.

Indtil nu har finansverdenen og de ledende politikere rundt om i verden tilsyneladende intet lært af finanskrisen i 2007-2008. I stedet for at sanere finansverdenen gennem indførelsen af en Glass/Steagall-bankopdeling lod man finansverdenen fortsætte sine usunde aktiviteter, og nu er de spekulative bobler større end nogensinde. Finansverdenen kræver, at brutale nedskæringer og en konfiskering af befolkningens bankindeståender og liv skal redde bankerne ved den kommende krise, men det vil ikke blot være et afskyeligt og umoralsk folkemord: Finansboblerne er allerede blevet så u håndterligt store, at finanssystemet aldrig vil kunne reddes.

Man skønner, at den aktuelle globale størrelse af fordringer fra udestående derivater (investeringspapirer, der ikke giver ejerskab til fysiske værdier, men hævdes at afdække risiko gennem at spekulere i kursudviklinger etc.), der er blevet

ophobet som et produkt af spekulativ, finansiel praksis, nu løber op i hundreder af billioner af dollar, ja måske endda billiarder. Selv når man sammenligner med det aktuelle, pålydende, globale BNP, der skønsmæssigt ligger på omkring 70 billioner dollars, bliver det umiddelbart indlysende, at denne gæld aldrig vil kunne betales. Det store flertal af disse udestående fordringer er af ren spekulativ karakter, med absolut ingen forbindelse til en legitim, nødvendig, produktiv økonomisk aktivitet.

At fortsætte med hjælpepakker til denne enorme boble af fordringer, der stammer fra spekulativ spilleaktivitet, oven i en kollapset og hastigt skrumpende realøkonomi, vil være det samme som hurtigt at skabe en hyperinflation som i Weimar-Tyskland i global skala, og en økonomisk krise som i den mørke Middelalder.

Glass-Steagall standser denne katastrofe. Ved at genindføre en adskillelse af kommerciel bankpraksis og investeringsbankaktivitet, opdeler Glass-Steagall de pågældende fordringer i to, klart adskilte kategorier: de legitime og de illegitime, idet sidstnævnte er langt større end de førstnævnte. Vi må derfor erklære, at staten ikke har noget ansvar for at tilbagebetale tab, der er fremkommet ved spekulativ virksomhed, idet vi således afskriver disse gældsposter for milliarder i statens regnskaber. Vi tvinger alle banker – også de systemisk vigtige storbanker, som i USA er JPMorgan Chase, Citigroup, Morgan Stanley, osv., og som i Danmark er Danske Bank, Nordea etc. – til at blive opdelt i to dele: de såkaldte »investeringsgrene« på den ene side, og almindelig, god gammeldags bankdrift på den anden side. Under Glass/Steagall-loven vil kun normale banker modtage statsgaranti, mens »investeringshuse« ikke længere vil nyde godt af en sådan beskyttelse.

Selv hvis investeringshusenes billioner i udestående »aktiver« ikke ligefrem annulleres eller fjernes ved lov, så erklærer vi ganske enkelt, at denne gæld er deres egen, deres eget ansvar,

og ikke statens og befolkningens. Ikke én eneste øre i nye hjælpepakker skal gå til at betale denne gæld og uden denne kunstige beskyttelse vil disse aktiver hurtigt fordampe. Vi bliver denne cancer kvit, og vort banksystem bliver ført tilbage til sin nødvendige og uundværlige funktion. Dette er, hvad den erklærede hensigt var med Franklin D. Roosevelts originale Glass/Steagall-Lov af 1933, og det er, hvad vi må gøre i dag.

Danmark behøver Glass/Steagall-bankopdeling

Selv om mange økonomer vil insistere på, at en streng Glass/Steagall-bankopdeling er i modstrid med den europæiske tradition for »universelle banker«, og derfor ikke hører hjemme i den danske eller europæiske andedam, så taler de imod bedre vidende. Bankkrisen i 2007-2008 truede nemlig både Danmark og de fleste andre europæiske lande på selve vor økonomiske og finansielle eksistens.

Derfor nedsatte det danske folketing Rangvid-kommissionen for at undersøge, hvad der gik galt, og hvad man kan gøre for at forhindre en senere gentagelse, men desværre turde kommissionen ikke rette det kritiske blik mod selve det nuværende system. Derfor kom kommissionen ikke op med de tiltag, som f.eks. en Glass/Steagall-bankopdeling, der for alvor fjerner truslen fra et finanssystem, der er gået amok. Et medlem af kommissionen anfører i den endelige rapport, at man burde se på en tvangsopdeling af banker for at undgå banker, der er for store til at gå ned, og at man burde se mere på den rolle, bankerne havde spillet, i at skabe krisen. Desværre fik disse kritiske røster ingen ørenlyd for deres ønsker. For nylig er man i stedet i Folketinget blevet enige om en bankaftale for de såkaldte SIFI-banker (banker der er så store, at de udgør en systemisk risiko for Danmark), men selv, når den er fuldt gennemført i 2022, fjerner den ikke

faren for bankkrak, der kan vælte realøkonomien. Man tillader nemlig stadig bankerne at give sig af med næsten hvad som helst, og dermed er der ingen grænser for, hvor meget bankerne kan tabe. De finansielle værdier, bankerne mener sig at eje, kan når som helst fordampe som dug for solen, hvis tilliden i finansverdenen forsvinder.

Imens forsøger EU, i lighed med Obama-administrationen i USA, at gennemføre lovgivning, der vil sikre bankernes overlevelse gennem indførelse af »bail-in« (se side 4-5), en konfiskering af bankkundernes penge, som det skete i Cypern. Samtidig vil man forhindre, at nationer kan beskytte sig imod, at deres bankkunder og skattebetalere kommer til at hæfte for bankredningerne, gennem at indføre en europæisk bankunion og et fælles banktilsyn. På den måde ville vi alle hæfte solidarisk for alle tab, der finder sted et eller andet sted i bankverdenen. En skræmmende tanke, der bør medføre, at vi i Danmark under ingen omstændigheder tilslutter os et fælles banktilsyn eller en bankunion!

Den danske bankverden bør ikke længere være stedet, hvor man tjener hurtige penge på penge, men være en servicefunktion for realøkonomien. Derfor skal vi også, som en del af bankopdelingen, udskille realkreditselskaberne fra bankerne, så realkreditselskaber igen kan tjene kundernes behov for en billig finansiering af deres boligkøb – i stedet for at være en mellemmand, der sikrer, at bankerne tjener så meget som muligt på deres kunder.

Fra produktion til spekulation

I årtier har der fundet et skifte sted væk fra fysisk produktion og investering i infrastruktur og over til finansiell aktivitet for dennes egen skyld – og som i stigende grad er frakoblet enhver tilknytning til den fysiske

realøkonomi. Finansverdenens finansielle kannibalisme betød, at nye kilder til likviditet måtte findes, og det fik man med den gradvise afskaffelse af den amerikanske Glass/Steagall-lovs adskillelse mellem normal bankaktivitet og finansverdenens spekulationsforretninger. Det begyndte for alvor i 1984, da Alan Greenspan, der dengang var ansat i J.P. Morgan-banken, skrev en pjece med titlen »Glass-Steagall genovervej«.

Han fortsatte sin kampagne imod Glass/Steagall da han blev formand for Federal Reserve, hvor nøgleelementer i Glass-Steagall-loven konstant blev udhulet. Det endelige opgør med loven begyndte så i 1998, da Travelers Insurance fusionerede med Citibank, en fusion, der ville have været ulovlig under Glass-Steagall. Greenspan udstedte en midlertidig undtagelse for at få fusionen gennemført, og dernæst førte Wall Street en afpresnings- og intimideringskampagne imod kongresmedlemmerne og præsident Clinton, der endte med vedtagelsen af Gramm-Leach-Bliley-loven af 1999, som endegyldigt ophævede Glass-Steagall.

1999-loven skabte en ny klasse af »finansielle holdingselskaber«, der havde bemyndigelse til at tegne og sælge forsikringer og værdipapirer, udføre kommercielle og investeringsmæssige bankfunktioner, købe og sælge »derivater« og andre eksotiske instrumenter, samt befatte sig med andre spekulative aktiviteter. Denne lov var et skelsættende øjeblik i den udvikling, der førte til den aktuelle, generelle sammenbrudskrise af ikke blot USA's, men af hele den transatlantiske verdens finanssystem. Den legaliserede sofistikeret hasardspil og anbragte det under statslig beskyttelse og garanti, der således tillod en akkumulering af en hidtil uset boble af fiktiv gæld. Gæld, som bankerne aldrig ville have påtaget sig, hvis ikke de havde vidst, at staten ville dække deres potentielle tab. Til sidst bristede boblen, og det gamle, nationaløkonomiske system døde i 2007.

De finansielle hjælpepakker, som USA's kongres, med truslen om

udsigt til uro i gaderne, bankkrak og endog undtagelsestilstand hængende over hovedet, efterfølgende vedtog i 2008, indledte en ny, økonomisk tidsalder, der medførte, at den amerikanske stat nu var blevet kautionist for hele banksektoren. Det samme blev tilfældet i EU, hvor staterne hver for sig udstedte en universel garanti for alle bankerne – en garanti, der i Danmark lød på intet mindre end 4.200 mia. kr. Det blev en udbredt opfattelse, at bankvirksomhed er det samme som økonomien, skellet mellem suveræn regeringsudøvelse og udøvelse af bankvirksomhed blev udvisket.

Lige siden disse hjælpepakker har vi befundet os i en accelererende, generel sammenbrudskrise, som vi nu ser kulminere i budgetunderskud, der tvinger stater, regioner og byer til at gå fallit. Man fortæller så folkevalgte parlamentarikere, at de må gennemføre en politik, der slår deres eget folk ihjel, for at betale gæld, som finansverdenen egentlig var ophav til. Medlemmer af EU-kommissionen diskuterer allerede privat nødvendigheden af at begrænse gennemsnitslevetiden til 66 år (!), og ved en senatshøring den 10. oktober erklærede formanden for Den amerikanske Bankforening ABA, Frank Keating, at man burde indføre en aftrapning i de statslige tilskud til pensionister, efterhånden som de blev ældre, så de enkelte pensionister ikke belastede statens finanser for meget. Glass-Steagall burde aldrig være blevet ophævet!

USA genfinder Glass-Steagall

Efter at den amerikanske økonom Lyndon LaRouche i 2007 advarede om finanssystemets umiddelbart forestående sammenbrud, er han i stigende grad blevet midtpunkt for kræfter, der arbejder for en genindførelse af Glass-Steagall. Tre år efter finanskrisens udbrud i 2007 fremlagde den demokratiske senator Maria Cantwell sammen med den republikanske senator John McCain et tillæg, der ville have

genindført Glass-Steagall, til den Dodd-Frank-lov, der blev udarbejdet for at håndtere lignende fremtidige kriser i bank- og finansverdenen – og som er blevet rollemodellen for de banktiltag, bl.a. EU arbejder med. LaRouche anførte en kampagne til støtte for Cantwell-McCain-lovtillægget, men til trods for, at loven havde rigeligt med stemmer til at blive vedtaget i Senatet, kom der et direkte indgreb fra Det hvide Hus og Wall Street, der forhindrede, at forslaget kom til afstemning i Kongressen. Der blev så i stedet fremlagt et alternativt lovforslag, kendt som »Volcker-reglen«, hvis specifikke formål var at blokere for en sådan genindførelse af Glass/Steagall.

Ikke alene gjorde den amerikanske Dodd-Frank-lov ikke en ende på muligheden for finansielle hjælpepakker, men introducerede også, under dække af at ville fremme »finansiel stabilitet« og »beskytte den amerikanske skatteborger ved at gøre en ende på bankhjælpepakker«, bail-in! Bail-in var det, som indskydere i Cyperns to største banker vågnede op til i marts måned 2013, da deres bankindeståender dels blev konfiskeret og båndlagt. De personer eller virksomheder, der havde mere end 750.000 kr. på deres konto, mistede 40 % af de overskydende indeståender. Det betød, at mange små og mellemstore virksomheder efterfølgende gik bankerot eller var tvunget til at fyre ansatte.

I USA vedtog man Dodd-Frank-loven, der i kapitel II angiver de legale retningslinjer for bail-in gennem Den lovformelige Likvidationsmyndighed, OLA, som tillader »globale, systemisk vigtige, finansielle institutioner« (G-SIFI'er) at forblive åbne og operative, på direkte bekostning af deres kreditorer og indskydere. Ifølge både Paul Callelo, tidl. chef for Credit Suisses investeringsbank, og Wilson Ervin, tidl. chef for Credit Suisses risikoafdeling, »tilbyder bail-in en effektiv, ny måde at rejse ny kapital til finansinstitutionerne på, idet bankens egne penge [læs: dine penge!] anvendes, snarere end skatteborgernes.«

Planer om at rejse ny kapital til G-SIFI'erne ved hjælp af indskyderkonti var blevet diskuteret så tidligt som i slutningen af 1990'erne, men verden blev ikke præsenteret for denne »Plan B«, før man havde gennemført den første, dramatiske prøve kørsel i Cypern. Kort tid efter den cypriotiske bail-in bekræftede Jeroen Dijsselbloem, præsident for Eurogruppen, at beslaglæggelsen af bankkontiene i Cypern var »skabelonen« for håndteringen af fremtidige finanskriser. En skabelon, der går hånd i hånd med EU's planer om en bankunion og fælles banktilsyn, der kan sikre, at de deltagende lande og deres bankkunder i fællesskab hæfter for de kommende bankredninger. Noget der blev understreget på en konference i London den 11. marts 2013, hvor Vitor Constancio, vicepræsident for Den europæiske Centralbank, ECB, forklarede, at bail-in-mekanismen er et centralt element i Eurolands planlagte bankunion.

Det, man i øjeblikket er i færd med at gøre, er nøjagtig det modsatte af det, Franklin Roosevelt gjorde, da han var konfronteret med en lignende krise i 1932-33, pga. førende storbankers massive insolvens grundet tøjlesløs spekulation. Roosevelt forstod, at gæld, der var frembragt gennem spekulation, og som ingen relation havde til den produktive økonomi, ikke havde nogen egentlig værdi for økonomien og ikke gjorde sig fortjent til statsstøtte. Ved at adskille finanssektoren fra realøkonomien (som blev nedfældet i Glass/Steagall-loven) var Roosevelt i stand til at starte med en ren tavle og dels dirigere kredit over til nødhjælp, for at formilde de menneskelige og sociale konsekvenser af den finansielle krise, og dels til specifikke projekter, der havde varig betydning for økonomien.

I dag insisterer Obama-administrationen, IMF, EU og ECB på at likvidere nationernes borgere og deres fysiske økonomi for at bevare de finansielle »værdier«. De fysiske virkninger af denne politik kan ikke komme som en overraskelse for nogen. De må derfor være overlagte og rækker langt ud over banksektoren.

De betyder en kraftigt faldende levestandard og markant øget dødelighed for store dele af de berørte befolkninger på samme måde som Hitlers koncentrationslejre (inden de fik til formål at gasse uønskede befolkningsgrupper ihjel) ikke blot skaffede billig arbejdskraft til krigsindsatsen, men også førte til en kraftig reduktion i de indsattes levetid.

Poeten Manuel Alegre, der tidligere var næstformand for Portugals Socialistparti og to gange stillede op som præsidentkandidat, skrev rammende om det igangværende økonomiske sammenbrud i Europa:

»Vi er som hine fanger i koncentrationslejrene, der lever i den illusion, at deres tid måske endnu ikke er kommet, mens andre allerede blev stillet i kø til gaskamrene. Der er intet hagekors at se; ingen soldater brøler befalinger; sætningen 'Arbeit macht frei' er endnu ikke dukket op over indgangen til vort land. Men ... de behøver hverken invadere eller bombe os. De afsiger en kendelse og udsletter et land. ... Jeg kan ikke holde op med at føle mig som en cypriot. Jeg var overbevist om, at vi hørte til Den europæiske Union, et projekt om fælles velstand mellem ligeværdige og suveræne stater. Men Cypern, efter Grækenland og, i en vis forstand, også efter os selv, får mig til at indse, at dette Europa er et bedrageri. Det er ikke længere et projekt for fred og frihed; det er begyndt at blive en totalitær trussel med det mål at forarme os stater i Syden og gøre os til slaver.«

Glass/Steagall lovforslag i USA's kongres

Siden 1999 har amerikanske banker (og noget lignende er i dag tilfældet i de fleste andre lande) kunnet anvende almindelige bankindeståender og aktiver til at fremme handelen med

værdipapirer på derivatmarkedet. Det var boblen på dette marked, der fik systemet til at eksplodere og medførte de amerikanske bankers bankerot i krakket i 2007-2008.

Fordi bankernes normale ind- og udlånsaktiviteter og deres spekulative aktiver er så kraftigt sammenblandet, var regeringen tvunget til at beskytte aktiverne i de banker, der foretager risikable satsninger, gennem en nærmest evighedsproces med hjælpepakker til bankerne og opkøb af giftige gældspapirer.

Det aktuelle lovforslag i USA's Repræsentanternes Hus, »Lov om Tilbagevenden til Klog og Fornuftig Bankpraksis af 2011«, H.R. 129, vil sikre en adskillelse af normal bankaktivitet og investeringsbankaktivitet efter de retningslinjer, der blev udstukket i USA's Banklov af 1933, den såkaldte Glass/Steagall-lov«. Lovforslaget påbyder følgende:

1. Kommercielle bankinstitutioner har et år til at skille sig fra alle mulige investeringsbankenheder, hvor der ikke må forekomme nogen sammenblanding med hensyn til "betjening eller" ejerskab mellem kommercielle og investeringsbankenheder.

2. Kommercielle banker er udelukket fra at anvende mere end 2 % af deres kapital til udstedelse, salg eller distribuering af værdipapirer (undtaget er visse begrænsede typer af værdipapirer).

3. Kommercielle banker er udelukket fra at udlåne deres kommercielle bankindeståender til sådanne foretagender, der beskæftiger sig med udstedelsen og omsætningen af værdipapirer.

4. Ingen værdipapirer med lav, eller potentiel lav, værdi kan af en bank anbringes i dennes statsgaranterede, kommercielle bankenheder.

5. H.R. 129 tilføjer en yderligere forholdsregel, der ikke findes i den oprindelige lov af 1933, og som siger, at Glass/Steagall-loven har forrang med hensyn til regulering af bankerne, med præcedens i kendelse af

1971, Investment Company Institute mod Camp.

Glass-Steagall gennemtvinger en adskillelse af kommercielle banker og investeringsbanker, den gør en ende på den absurde forpligtelse over for banker, der er for store til gå ned, standser bankhjælpepakkerne, hvor staten indfrier giftig og værdiløs gæld, og vil stoppe den voksende fare for hyperinflation.

International opbakning

Schiller Instituttet har gentagne gange sat Glass/Steagall på dagsordenen i Danmark, senest på Folkemødet på Bornholm i juni (se <http://www.schillerinstitut.dk/drupal/node/910>) og på Folketingets kulturnat den 11. oktober, men ingen af Folketingets partier har endnu fremsat et lovforslag for bankopdelingen, i modsætning til en lang række andre europæiske lande:

I Schweiz, Europas næststørste finanscentrum, har parlamentets førstekammer netop vedtaget tre resolutioner for en Glass/Steagall-bankopdeling med klare flertal, og man er i gang med at forberede krav om en folkeafstemning, for at sørge for, at bankopdelingen bliver en realitet. I Italien har flere forskellige partier fremsat lovforslag om en Glass/Steagall-bankopdeling i både senatet og deputeretkammeret. I såvel Sverige som Island har lignende lovforslag været til debat. Selv i Storbritannien, der huser City of London, verdens vigtigste finanscenter, som er centrum for det globale anglo-hollandsk-styrede, privatkontrollerede finanssystem, er der, med finansavisen Financial Times i spidsen, et voksende krav om en Glass/Steagall-bankopdeling.

I USA, Glass/Steagall-lovgivningens ophavsland, er det i mellemtiden blev tidens varmeste emne. En lang række økonomer

og samfundsdebattører har meldt sig ind i debatten for Glass/Steagall, inklusive Sandy Weill, den tidligere chef for Citigroup der oprindeligt var en drivende kraft i at få ophævet Glass/Steagall-loven. En mobilisering fra LaRouche-kampagnen har medført, at halvdelen af alle delstatskongresserne nu har introduceret resolutioner til støtte for en genindførelse af Glass/Steagall, og i Washington har Marcy Kapturs lovforslag i Repræsentanternes Hus nu 75 medstillere fra såvel det demokratiske som republikanske parti, og der er fremsat to lovforslag i Senatet.

Støttebreve og appeller til kongressen er væltet ind fra Europa og hinsides med indtrængende opfordringer om en hurtig genindførelse af Glass-Steagall, der ville have gennemslagskraft til at transformere hele den transatlantiske dynamik. Den 16. oktober indrykkede LaRouchePAC en annonce i Washingtonavisen The Hill, med 40 underskrifter af folkevalgte repræsentanter, fagforeningsfolk og andre prominente personer, der opfordrede kongressen til omgående at følge op på successen med at stoppe krigen imod Syrien ved at genindføre Glass/Steagall, så man kan stoppe Wall Streets krig imod den amerikanske befolkning.

LaRouche-kampagnen forsøger at få den hurtigt voksende utilfredshed i den amerikanske befolkning og den voksende erkendelse af, at Obama er en afgørende del af problemet, kanaliseret over i vedtagelsen af Glass/Steagall og afsættelsen af Obama. Det er blevet langt mere sandsynligt efter det store sammenstød mellem præsident Obama og Kongressen – i forbindelse med finansloven for 2013-2014 og nødvendigheden af at hæve det amerikanske låneloft – for Obama afslørede i forbindelse med forhandlingerne, at han er særdeles villig til at lave nedskæringer i Social Security (en folkepension, som ansatte indbetaler til), Medicaid (statstilskud til medicin) og Medicare (statstilskud til læge- og hospitalsbehandling). Det fik mange demokrater, der indtil nu har forsvaret Obama og hans politik, til at forstå, at han

er en afgørende medspiller i Wall Streets forsøg på at fjerne disse sociale ordninger.

Richard Trumka, formanden for den største amerikanske fagforening AFL-CIO, holdt en tale i Las Vegas den 21. oktober, hvor han kraftigt advarede Washingtons politikere imod at skære i disse programmer: »Ingen politiker, jeg er ligeglad med fra hvilket parti, vil slippe af sted med at skære i Social Security, Medicare- eller Medicaid-tilskuddene. Glem det«. Han advarede derefter potentielle Obama-medløbere direkte: »Denne advarsel tæller dobbelt for demokrater. Vi vil aldrig glemme. Vi vil aldrig tilgive. Og vi vil aldrig holde op med at arbejde for at gøre slut på jeres karrierer.«

Det afgørende spørgsmål er, hvorvidt kasinobankerne eller befolkningen skal overleve. De, der vælger at redde befolkningen, har intet andet valg end at smide det nuværende, bankerotte system over bord og satse på løsningen med Glass-Steagall, kreditsystem og store infrastrukturprojekter. I modsat fald vil vi se et accelererende sammenbrud af den fysiske økonomi med massearbejdsløshed og voksende armod, massive offentlige nedskæringer, der smadrer sundhedsvæsenet og den almene velfærd. Dødeligheden vil som et resultat stige kraftigt i befolkningen, og de tilbageværende virksomheder vil lide kraftigt under en kollapsende økonomi. Konsekvenser, som allerede kan ses i Grækenland, Spanien, Portugal og Cypern, og som vil udbredes til hele EU og USA, hvis vi ikke skifter kurs. En Glass/Steagall-bankopdeling og et farvel til finansspekulationens tidsalder er det første skridt på vejen ud af dette mareridt for Danmark, EU, USA og resten af verden.